

Posudek habilitační práce

Autor: **JUDr. Michal Petr, PhD.** (1977), odborný asistent Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Téma: **Vztah českého a unijního soutěžního práva**, vydaná v roce 2018 jako monografie o rozsahu XVI+236 stran Nakladatelstvím C. H. Beck, s r. o, Praha

Autor habilitační práce vydané již jako monografie solidním tuzemským nakladatelstvím je dlouhodobě známý jako odborník v oblasti soutěžního práva, a to též v profesionální rovině – ať už na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže dokonce jako jeho funkcionář, tak též jako právní poradce pro soukromé subjekty, teprve s následným zahájením akademické kariéry na poli práva Evropské unie.

Téma je zcela pochopitelné s ohledem na autorovu dosavadní specializaci, kterou dokladuje již značný počet vlastních dřívějších publikací v tuzemsku i zahraničí, uvedené notabene v přehledu literatury.

Téma autor uchopil způsobem nadprůměrně hodnotným, totiž jako propojení unijního a vnitrostátního soutěžního práva. Takové propojování je v právu Evropské unie obecně žádoucí, protože nadnárodní úroveň je zpravidla zastřešením či sladěním národní právní úrovně, jakkoli zrovna v oblasti ochrany hospodářské soutěže lze unijní rámec považovat za relativně samostatný a žádající si jen jistou součinnost členských států (zvláště po Modernizaci).

Téma ochrany hospodářské soutěže s naznačenou optikou se zkoumá ve srovnání s mnoha dalšími tématy snáze díky vysokému počtu snadno dohledatelných správních rozhodnutí a rozsudků na úrovni české stejně jako unijní. Tato snadnost však činí zároveň psaní náročnější, protože je třeba navázat na dřívější zpracování tématu a je třeba se s jeho závěry vypořádat.

Zároveň nicméně tato vysoká míra judicializace tematiky znamená nadprůměrnou odbornou a společenskou potřebnost její reflexe. Jako nyní předložená habilitační práce již publikovaná monografie je podle mého mínění žádoucí pomůckou pro právníky činné na tomto poli, kterým koneckonců poskytne též vhled do unijního i českého soutěžního práva obecně.

Východiskem autora je uvědomění si propletení unijní nadnárodní právní úpravy. Evropská unie - dříve Evropské (hospodářské) společenství - má vlastní nadnárodní právo veřejné ochrany hospodářské soutěže. Souběžně se – v některých členských státech dříve, v dalších později, leckde roky před vstupem – vyvinulo rovněž národní soutěžní právo. Stalo se tak nicméně leckde, zvláště pak v postsocialistické střední Evropě - pod výrazným vlivem soutěžního práva evropského.

Struktura monografie – habilitační práce – jednotlivé okruhy vzájemného propojení či ovlivnění: které autor podrobně vysvětluje úvodem: cíle, pojmy, zásady, zakázané dohody, zneužití dominantního postavení, paralelní aplikace a paralelní řízení. Takový široký záběr jsem měl na první pohled sklon zavrhnout jako posun směrem k traktování soutěžního práva jako celku. Nicméně ukazuje se, že je to přístup odůvodněný. Propojení mezi evropským a českým soutěžním a vliv prvního na druhé jsou mnohostranné a složité. Týkají se prakticky čehokoli.

Dlužno však dodat, že autor se zastavil před procesními otázkami, zejména pak hojným soudním přezkumem rozhodnutí národního i evropského soutěžního úřadu. Jak dalece zacházejí soudy – Soudní dvůr, Tribunál, české správní soudy – při přezkumu? Jakou míru správního uvážení ponechávají soutěžním úřadům? Je zde patrná konvergence, respektive vliv evropské úrovně na tu českou?

Hodnotit lze též autorovo pojetí. Autor reflektuje tendence k ekonomické analýze, což je v tomto oboru práva samozřejmě potřebné. Nicméně zůstává právníkem. Monografie je v tom

nejlepším slova smyslu právně-dogmatická. Na základě jednotlivých metod se provádí podřazování (subsumpce) skutků pod právní instituty. Autor se nepochybuje směrem k ekonomickým rozborům poměrů na trhu. Monografie je tedy vlastně víceméně prostá nějakých ekonomických analýz a tedy též čísel.

Autor plně zvládl mezioborový ráz tématu. Habilitační práci-monografii předkládá jako téma nadnárodního práva Evropské unie, ovšem v úzkém spojení s českým právem. Přitom si dobře uvědomuje, že se soutěžní právo vyučuje tradičně jako téma obchodního práva, je přitom zároveň právem správním s prvky trestního práva, na každý pád tedy právem veřejným (což by mohlo být asi více vyzdviženo).

Základem je vlastní reflexe administrativní praxe Úřadu pro ochranu, judikatury českých správních soudů, respektive rozhodnutí Evropské komise a Soudního dvora, respektive Tribunálu, jakož také sumarizace, případně polemika reflexe akademické a expertní v odborné literatuře. Autor tyto přehojné zdroje v průběhu celého textu řádně cituje, práce obsahuje celých 992 poznámek pod čarou.

Autor je „technik“ práva Evropské unie. Spíše metodologická je kritika praxe a doktríny. To je u této právní úpravy, která sama o sobě – oproti leckterým jiným politikám Evropské unie včetně základních svobod - nepřináší ani neprohlubuje žádné krize, kterými Evropská unie trpí.

To nevyklučuje naznačení kritiky. Na úrovni evropské zejména, rozumím-li správně, autor vyzývá opustit souběžnost s ohledem na srovnatelnost cílů národního a unijního soutěžního práva. Jaké praktické řešení by si autor představoval?

V případě tuzemské úrovně je cenná adekvátní kritika dvou momentů: navázání na občanské právo a uplatňování rámce pro přestupky. Z hlediska právní politiky bych si dovedl představit větší promyšlení „kriminalizace“ soutěžního práva. Co brání pojmout soutěžní právo jako trestněprávní odpovědnost právnických osob, byla-li obecně zavedena? Nepomohla by souběžně trestní odpovědnost manažerů? Samozřejmě, trestní právo není klasickou kompetencí Evropské unie, nicméně tato do této oblasti již mnohostranně vstupuje.

Patrný je v monografii omezený význam soukromoprávního vymáhání veřejného soutěžního práva po „Modernizaci“ soutěžního práva, když se mu autor prakticky nevěnuje. Proč soukromé vymáhání funguje sporadicky?

Otázky autor vyvolává častým zmiňováním tzv. eurokonformity. Proč se vlastně prohlašuje české právo za totálně kompatibilní, jestliže národní soutěžní právo nemusí být totožné a není předmětem vlastně žádné harmonizace? Dávalo by smysl, kdyby členský stát rezignoval na samostatný rozvoj vlastního soutěžního práva a stanovil by, že na vnitrostátní, hranice členských států nepřekračující skutkové podstaty kartelů či zneužití dominance jsou totožné?

V souladu s názvem je patrné autorovo omezení na české právo a tedy opomenutí soutěžních práv dalších členských států. Monografii tak až na některé výjimky chybí komparativní ráz. To je možná škoda. Tuzemská řešení nejsou jediná možná a jediná komparace by nemusela být přes linii české – evropské, kdy vztah je asymetrický.

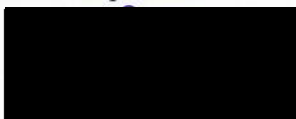
S tím souvisí výtky či snad už jenom povzdech, kterou opakuji u posudků řady rigorózních a disertačních prací ve vlastním hlavním oboru stejně jako při tématech přirozeně mezioborových. Autor se – bezpochyby kvůli jazykovým znalostem - omezuje na anglicky psanou literaturu. Zcela mu tak uniká literatura v dalších jazycích, zejména pak literatura německá. Německo je právní velmoc, vrchol detailní až minuciózní právní dogmatiky. Rovněž je v evropských poměrech velmocí soutěžního práva. Jenom letmo jsem si připomenul, že má přinejmenším dva časopisy zaměřené na soutěžní právo: Neue Zeitschrift für Kartellrecht a Zeitschrift für Wettbewerbsrecht. Jejich vytýčení by autorovo poznání ještě prohloubilo.

Celá monografie-habilitační práce je psaná strohým, technickým jazykem, který je však čtivý. Navzdory trendům v oboru autor nesklouzává k nepřiměřené latinizaci ani anglicizaci. Zeptal bych se jen, zda nelze přívlastek paralelní nahradit přívlastkem souběžný.

Terminologické nepřesnosti jsou spíše banální, ba marginální. Tribunál řadu rozsudků vydal jako Soud prvního stupně, Nizozemí je Nizozemsko. Jako opakovaně korigovaná publikovaná monografie nevykazuje posuzovaná habilitační práce překlepy či stylistické excesy.

Monografie předložená jako habilitační práce přes jakékoli mé připomínky a poznámky představuje text, který **splňuje očekávání kladená na kvalifikační práce tohoto stupně a oboru, tedy habilitační práce v oboru právo Evropské unie**. Pro účely dalšího habilitačního řízení ji lze hodnotit výrazně kladně a pro další řízení doporučit.

V Brně-Komíně dne 18. dubna 2019

Doc. JUDr. Filip Křepelka, Ph.D. (Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta)